

Jaarverslag Vlaamse Ouderenraad · Lokaal

September 2022 – Augustus 2023

31 oktober 2023

Vlaamse Ouderenraad vzw — Broekstraat 49-53 — 1000 Brussel — www.vlaamse-ouderenraad.be

Inhoud

1. Uitvoering beheersovereenkomst & jaarprogramma	4
1.1. Regionale vormingen.....	4
<i>Boeiende vormingspakketten</i>	<i>4</i>
<i>Vorming 'Ouderen verkiezen inspraak in 2024'</i>	<i>5</i>
<i>Vormingsmomenten 'Ouderen verkiezen inspraak in 2024'</i>	<i>7</i>
1.2. Informatie en inspiratie	9
<i>Brochure lokale ouderenbeleidsparticipatie.....</i>	<i>9</i>
<i>Website www.ouderenraden.be</i>	<i>10</i>
<i>Magazine Actueel</i>	<i>13</i>
<i>Elektronische nieuwsbrief.....</i>	<i>14</i>
1.3. Onderzoek	15
<i>De barometer lokale ouderenraden.....</i>	<i>15</i>
1.4. Labo Ouderenbeleid	16
2. Interne werking	18
2.1. Coördinatie Vlaamse Ouderenraad · Lokaal en opvolging	18
<i>Personeel Vlaamse Ouderenraad · Lokaal.....</i>	<i>18</i>
<i>Commissie Lokale Ouderenbeleidsparticipatie.....</i>	<i>18</i>
<i>Strategisch overleg</i>	<i>19</i>
2.2. Vrijwilligerswerking	19
3. Conclusie	20
3.1. Resultaatsgebieden	20
3.2. Indicatoren beheersovereenkomst 2020 - 2025	20
3.3. Financieel verslag	22
4. Bijlagen	23

Vlaamse Ouderenraad · Lokaal informeert, inspireert en motiveert

Vlaamse Ouderenraad · Lokaal

De Vlaamse Ouderenraad is het inspraak- en adviesorgaan van de Vlaamse Regering. Als platform van ouderenorganisaties en deskundigen brengt de Vlaamse Ouderenraad ervaringen, competenties en signalen van ouderen samen, om van daaruit de maatschappelijke slagkracht van ouderen te versterken en een samenleving te bevorderen die actief ouder worden voor iedereen mogelijk maakt.

De Vlaamse Ouderenraad vindt het belangrijk om de inspraak van ouderen ook op lokaal vlak te ondersteunen en te versterken. Daartoe kreeg de Vlaamse Ouderenraad in 2015 een bijkomende erkenning als **partnerorganisatie ter ondersteuning van het inclusief lokaal ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen**. Activiteiten in het kader van deze erkenning lanceert de Vlaamse Ouderenraad onder de noemer Vlaamse Ouderenraad · Lokaal.

Vanuit Vlaamse Ouderenraad · Lokaal bieden we diverse vormen van ondersteuning om **leden van lokale ouderenraden te inspireren, te motiveren en concrete handvatten te geven om lokaal mee aan de slag te gaan**.

In dit jaarverslag blikken we terug op de activiteiten en realisaties in het achtste werkjaar sinds de lancering van Vlaamse Ouderenraad · Lokaal.

- We lanceerden een nieuwe vorming ‘Ouderen verkiezen inspraak in 2024’, die in het voorjaar 2023 werd uitgerold in de RPO’s en ouderenverenigingen.
- De barometer, de enquête waarmee we de werking van lokale ouderenraden in kaart brengen, werd opnieuw verwerkt.
- In samenwerking met VVSG en VUB organiseerden we de Labo’s Ouderenbeleid. Dat zijn uitwisselingssessies toegespitst op de drie belangrijke partners in het lokaal ouderenbeleid, namelijk de ambtenaren, de schepenen en de lokale ouderenraden.
- We bereiden een brochure voor over beleidsparticipatie via ouderenraden.
- We zorgden voor een heleboel interessante artikels over lokale ouderenbeleidsparticipatie via Actueel en www.ouderenraden.be

We willen hierbij iedereen bedanken die heeft bijgedragen tot de realisaties van de afgelopen periode. In het bijzonder danken we alle vrijwilligers die zich het afgelopen jaar hebben ingezet voor de regionale vormingen. Telkens opnieuw bewijzen jullie je als een sterke en gemotiveerde kracht voor de inspraak van ouderen in hun gemeente!

1. Uitvoering beheersovereenkomst & jaarprogramma

1.1. Regionale vormingen

Vlaamse Ouderenraad · Lokaal biedt vormingen aan voor leden van lokale ouderenraden. We richtten een *peergroep* op van ervaren vrijwilligers, die betrokken zijn bij of voeling hebben met het lokaal ouderenbeleid. Zij geven de vormingen aan verschillende regionale platformen ouderenbeleidsparticipatie (RPO's) en regionale afdelingen van ouderenverenigingen, waarbij vrijwilligers uit de diverse ouderenraden ook onderling ervaringen kunnen uitwisselen.

Boeiende vormingspakketten

De vormingspakketten ondersteunen de lokale ouderenraden om hun adviserend en beleidsbeïnvloedend werk nog krachtiger te maken. De vormingen worden ontwikkeld door Vlaamse Ouderenraad · Lokaal, telkens in samenwerking met ouderen, medewerkers van ouderenverenigingen en externe deskundigen.

Tot nog toe ontwikkelden we volgende vormingspakketten:

- In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen (2018) boden we een vorming over **memoranda** aan.
- Aan de ouderenweek 'Cultuur verbindt!' (2017), koppelden we een vorming over lokale **cultuurparticipatie**.
- Als reactie op de nieuwe samenstelling van heel wat lokale ouderenraden (2019), boden we een vorming rond **advieswerk en beleidsbeïnvloeding** op maat van nieuwe leden aan.
- Vertrekkend vanuit de oproep tot actie rond dementievriendelijke gemeenten gelanceerd door VVSG, ontwikkelden we een vorming over **dementievriendelijke gemeenten**. (2020 – 2022)
- 'Wat kan een gemeente doen om de woonsituatie van ouderen te verbeteren?', was de centrale vraag in de (digitale) vorming rond **wonen**.(2021)
- Onze laatste nieuwe vorming is '**Ouderen kiezen inspraak in 2024**'. Hier nemen we de initiatieven onder de loep die ouderenraden kunnen opnemen in aanloop naar de nieuwe lokale verkiezingen in 2024.

Vorming 'Ouderen verkiezen inspraak in 2024'.

Voor lokale ouderenraden zijn de verkiezingen een cruciaal moment. Niet alleen om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk oudere inwoners hun stem uitbrengen. Ouderenraden kunnen de verkiezingen ook aangrijpen om de noden van ouderen in de kijker te zetten met het oog op het lokale bestuursakkoord en de meerjarenplanning. Bovendien is het een sleutelmoment om de inspraak van ouderen in de gemeente (opnieuw) structureel te verankeren doorheen de komende jaren. De nieuwe vorming van Vlaamse Ouderenraad · Lokaal helpt daarbij.

Proces vorming

Verkenning: bepalen focus

In 2022 zorgden we voor een **verkenning van het thema**. Daartoe werd in september '22 een **werkgroep** opgericht binnen de commissie Lokale Ouderenbeleidsparticipatie. Bij deze werkgroep waren leden van de commissie aangesloten, alsook verschillende vormingsbegeleiders.

Allereerst werd de **focus** van de vorming bepaald, rekening houdende met de actualiteit. 3 centrale thema's staan in de kijker:

- de afschaffing van de opkomstplicht
- het maken van een memorandum van de ouderenraad
- het structureel verankeren van inspraak in de gemeente.

Inhoudelijke uitwerking vorming

We werkten de vorming inhoudelijk verder uit, en zijn binnen de RPO's op zoek gegaan naar **sterke praktijkvoorbeelden**, die we meenamen in de vorming. Vervolgens werden de **kernboodschappen** van de vorming opgesteld, die op nog verder verfijnd werden met de werkgroep, RPO's, VVSG en De Wakkere Burger.

In het najaar 2022 stond de didactische uitwerking op het programma. Er werden filmpjes gemaakt op 15/11 in Mol, die we voor de vorming gebruikten.

De gemeente Mol onderneemt steevast acties in aanloop naar de verkiezingen.

[De voorzitter van de seniorenraad, de seniorenconsulent en de schepenen van Mol leggen ons in drie video's uit hoe zij zich voorbereiden op de lokale verkiezingen van 2024.](#)

Finaliseren vorming + opleiding vorminggevers

Begin januari 2023 schakelden we nog een versnelling hoger. Op 10/01 vond een **try-out** plaats, waarop feedback werd gegeven op de voorgestelde inhoud. Op 17/01 werden **de vorminggevers opgeleid**, zodat zij de vorming konden overbrengen aan de RPO's en de regionale afdelingen van ouderenverenigingen. Er werd voor hen een PowerPointpresentatie voorzien met notities en een document met werkvormen en tijdsindicatie. Zo kunnen ze zorgeloos aan de slag met de vorming.

Lancering en uitrol

De lancering en uitrol van de vorming vond plaats **in het voorjaar 2023**. (zie verder voor de effectieve vormingsmomenten). **In totaal namen 506 geïnteresseerden deel aan één van de 31 vormingsmomenten**. Dit waren voornamelijk leden van lokale ouderenraden, maar ook ambtenaren en schepenen woonden de vormingen bij.

Evaluatie en opvolging

Met de vrijwillige vorminggevers evalueerden we de vorming tijdens een gezamenlijk moment op 27/04. We zetten werkpunten om in **concrete acties** die we verder kunnen opvolgen.

Ook de deelnemers van de vorming vroegen naar verdere opvolging. Hoe pakken andere lokale ouderenraden de voorbereiding naar de lokale verkiezing aan? [Hiervoor werd een dossier aangemaakt via oudenraden.be](https://www.ouderenraden.be)

Vormingsmomenten 'Ouderen verkiezen inspraak in 2024'

We gaven 26 vormingen 'Ouderen verkiezen inspraak in 2024' voor verschillende RPO's.

DATUM	AANVRAGER	VORMING
30/01/23	RPO Leuven	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
30/01/23	RPO Asse-Vilvoorde	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
31/01/23	RPO Kortrijk	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
31/01/23	RPO Gent	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
06/02/23	RPO Meetjesland	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
07/02/23	RPO Gent	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
07/02/23	RPO Ieper-Veurne	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
07/02/23	RPO Roeselare-Tielt	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
07/02/23	RPO Pajottenland	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
07/02/23	RPO Limburg Noord/West	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
09/02/23	RPO Antwerpen - Zuid	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
13/02/23	RPO Vlaamse Ardennen	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
13/02/23	RPO Brugge	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
13/02/23	RPO Antwerpen-Stad	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
16/02/23	RPO Hageland ,	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
16/02/23	RPO Waasland	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
23/02/23	RPO Oostende-Diksmuide	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
23/02/23	RPO Midden-Limburg	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
27/02/23	RPO Mechelen	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
27/02/23	RPO Limburg Zuid	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
28/02/23	RPO Dender	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
28/02/23	RPO Antwerpen-Noord	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
02/03/23	RPO Oostende-Diksmuide	Ouderen verkiezen inspraak in 2024

02/03/23	RPO Ardennen	Vlaamse Ouderen verkiezen inspraak in 2024
06/03/23	RPO Mechelen	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
21/03/23	RPO Kempen	Ouderen verkiezen inspraak in 2024

Voorts vroeg Okra belangenbehartiging Oost-Vlaanderen 5 vormingen aan.

DATUM	AANVRAGER	VORMING
09/05/23	Streekpunt Waas	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
10/05/23	Streekpunt Dendermonde	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
11/05/23	Streekpunt Oudenaarde	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
22/05/23	Streekpunt Gent	Ouderen verkiezen inspraak in 2024
25/05/23	Streekpunt Eeklo	Ouderen verkiezen inspraak in 2024

Met de 26 vormingsmomenten 'Ouderen verkiezen inspraak in 2024' voor de RPO's bereikten we **443 deelnemers**. Via de vormingen voor Okra werden **63 deelnemers** bereikt.

→ In totaal namen dus 506 personen deel aan de vorming.

©Laurane Berkein

1.2. Informatie en inspiratie

Brochure lokale ouderenbeleidsparticipatie

De lokale verkiezingen 2024 beloven in veel gemeenten een scharniermoment te worden, waarop lokale besturen hun participatiebeleid evalueren en bijsturen. Dat vormt ook een kans voor lokale ouderenraden om met een frisse blik naar hun werking te kijken, en in gesprek te gaan met het lokale bestuur over de gezamenlijke verwachtingen, ambities en ondersteuning. Om beide actoren daarin te ondersteunen, brengen we in aanloop naar de verkiezingen een brochure uit waarin we ouderenraden met een inspirerende, dynamische of innovatieve werking in de kijker zetten.

Hoe werken ze? Wat zijn de sterktes en uitdagingen van die aanpak? En hoe ervaren de leden, ambtenaren en schepen die specifieke werking? Dat willen we concreet in beeld brengen.

De brochure kan zowel inspiratie geven aan lokale ouderenraden die meer dynamiek in hun werking willen brengen, als een vertrekpunt zijn voor overleg met het nieuwe gemeentebestuur. Zo helpen we hen samen tot een gedeelde visie op een sterke lokale ouderenraad te komen, als structurele schakel in het nieuwe participatiebeleid.

In de loop van 2022 – 2023 werkten we voor Actueel en ouderenraden.be een [dossier 'Ouderenraden heruitgevonden'](#) uit. We interviewden verschillende lokale ouderenraden die op zoek gingen naar nieuwe manieren om als lokale ouderenraad de stem van ouderen te vertolken. Dit dossier biedt ons inspiratie voor de brochure.

Ter verkenning van de brochure lanceerden we ook een bevraging onder ouderenraden. Hieruit selecteerden we de meest inspirerende lokale werkingen. In de zomer en het vroege najaar van 2023 organiseren we interviews met de geselecteerde ouderenraden, ouderenbeleidsconsulenten en schepenen over hun specifieke werking. In het najaar wordt de brochure verder opgemaakt, en verspreid. We landen hiermee in december 2023.

Website www.ouderenraden.be

Eind 2018 lanceerde de Vlaamse Ouderenraad www.ouderenraden.be als website die de zichtbaarheid van de vele initiatieven van lokale ouderenraden wil versterken, de uitwisseling van goede praktijken tussen ouderenraden wil stimuleren, en mensen in ouderenraden gerichter informeert. Met als slogan 'Inspiratie voor en door lokale ouderenraden' vervult de website verschillende functies.

De website:

- houdt bezoekers op de hoogte van actuele info over het lokaal ouderenbeleid.
- biedt achtergrondinfo, tips en tools om werk te maken van een lokaal ouderenbeleid.
- biedt inspirerende praktijkvoorbeelden vanuit het werkveld van de lokale ouderenraden.
- biedt de mogelijkheid om te reageren op artikels, kennis te delen en expertise op te bouwen.

Tussen september 2022 en augustus 2023 kende ouderenraden.be in totaal **25 113 unieke bezoekers**, **hetgeen een opmerkelijke stijging is ten opzichte van vorig jaar**.

De website biedt intussen 162 artikels 'in de kijker', waarin goede praktijken en interessante thema's voor het lokale ouderenbeleid worden uitgediept. Het afgelopen jaar schreven we **40 nieuwe artikels**.

We zetten afgelopen jaar ook meer in op het maken van dossiers rond een bepaald thema. We bundelen verschillende inzichten en geven verschillende inspiratievoorbeelden.

- In navolging van de vorming 'Ouderen verkiezen inspraak in 2024' werd een dossier gemaakt over hoe ouderenraden zich voorbereiden op de verkiezingen.
- Ook rond de barometerresultaten communiceerden we via een dossier.
- We interviewden ouderenraden die op zoek gingen naar nieuwe manieren van werken, en bundelden we onze bevindingen in het dossier 'Ouderenraden heruitgevonden'.
- In navolging van het Labo werd een dossier uitgewerkt rond inspirerende projecten om eenzaamheid tegen te gaan.
- Ook gingen we op bezoek bij de Zorgzame Buurtenprojecten en bundelden we onze inzichten hierover.
- De nieuwste in het rijtje is het dossier 'Ouderenraden wisselen uit', waarbij we een interview afnemen van ouderenraden die elkaar opzoeken om inspiratie van elkaar op te doen.

© Laurane Berkein

Een greep uit het aanbod aan nieuwe artikels in de kijker:

<i>Verkiezingen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Dossier: ouderenraden bereiden zich voor op lokale verkiezingen 2024 - "Iedereen die zin heeft, mag mee nadenken over een thema" - "Het hebben van stemrecht is waardevol" - Trainer Lieve trapt de nieuwe vorming over de verkiezingen op gang
<i>Vrijwilligerswerk</i>	<ul style="list-style-type: none"> - 3 straffe initiatieven tijdens Ouderenweek 2022 - 'Zelfstandig ouder worden in je woning': Mechelse Ouderenraad maakt eigen brochure - Lierse jongeren en senioren verkennen samen de digitale wereld - "In een ideale wereld maakt elke stad of gemeente gebruik van digihelpers om de digitale kloof te verkleinen"
<i>Werking ouderenraden</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijf een sterk lokaal memorandum voor de verkiezingen van 2024 - Dossier: ouderenraden heruitgevonden - Bilzen heeft én een ouderenraad, én vijf werkgroepen - De ouderenraad van Arendonk bestaat uit drie werkgroepen - Dossier: resultaten barometerbevraging. Inspraak van ouderen in coronatijden - "De samenvoeging van de welzijnsraad en ouderenraad geeft ons meer slagkracht"

	- Dossier ouderenraden wisselen uit. “Ik weet dat onze raad goed bezig is, maar toch willen we blijven verbeteren”.
<i>Wonen</i>	- In gesprek met Zorglab Aalst
<i>Sport en bewegen</i>	- De gemeente Westerlo kocht twee IPitup-beweegbanken aan - De IPitup-beweegbank wil jong en oud in beweging krijgen
<i>Mobiliteit en toegankelijkheid</i>	- Gemeentes zetten in op toegankelijkheid met behulp van charter
<i>Inkomen en armoede</i>	- 65-plussers hard getroffen door de energiecrisis
<i>Welzijn en sociaal contact</i>	- Stad Brugge zet projecten op tegen eenzaamheid - Dossier eenzaamheid - Dossier: Eén jaar na de lancering: hoe doen de Zorgzame Buurtenprojecten het? - Terugblik: Labo Ouderenbeleid stimuleert eenzaamheidsprojecten - Succesvolle lancering campagne ‘Bepaal je eigen verhaal’

Afgelopen jaar voegden we ook **32 nieuwe sterke lokale praktijken** toe in de inspiratiedatabank. Ook de afgewerkte memoranda van de ouderenraden krijgen hier een plekje.

Hieronder enkele voorbeelden:

<i>Ouderenraad organiseert kritische wandelingen in Diksmuide</i>	De wandelingen kwamen er op initiatief van de ouderenraad. Zo’n 32 senioren namen aan de wandeling deel, en samen noteerden ze maar liefst 216 knelpunten. De groep lette tijdens de wandeling op verschillende zaken: doorgangen, oppervlakten en drempels. Ook wel het DOD-principe genoemd. En alle bevindingen werden gebundeld en voorgesteld aan het lokaal bestuur.
<i>Hoeilaart polst via brievenbus naar noden oudere inwoners</i>	Steden, gemeentes en ouderenraden zijn druk bezig met het opmaken van een memorandum. En in dat memorandum laten ze liefst van al de stem van hun inwoners weerklinken. Om de noden en behoeften van de Hoeilaartse senioren te achterhalen, plaatste de gemeente een brievenbus in de bibliotheek. Daar kunnen ouderen een formulier in steken, waarop ze aangeven waar zij wakker van liggen. Die input wordt dan meegenomen in het memorandum.

<i>Ouderenadviesraad zet schouders mee onder AED-cursussen in Sint-Gillis-Waas</i>	Oudere inwoners van Sint-Gillis-Waas kunnen gratis een AED-cursus volgen. De cursus wordt georganiseerd door de Wase Hulpdienst op vraag van de gemeente en in samenwerking met de ouderenadviesraad.
<i>Seniorenadviesraad van Brakel lanceert Digipuntenproject</i>	De digitalisering blijft toenemen. Dat is ook de seniorenadviesraad van Brakel niet ontgaan. Daarom lanceerde de raad het Digipuntenproject. Inwoners van de gemeente kunnen met hun digitale vragen sinds kort terecht bij leerlingen van het GO! Atheneum Brakel en bij leerlingen van het Viso Cor Mariae Brakel.

Je vindt de volledige lijst van alle artikels en praktijken op www.oudereraden.be

Magazine Actueel

De werking van Vlaamse Ouderenraad · Lokaal kreeg regelmatig aandacht in het magazine van de Vlaamse Ouderenraad, Actueel.

Volgende artikels werden gepubliceerd:

- *Inspraak van oudereraden in coronatijden*. Hoe beïnvloeden lokale oudereraden hun lokaal bestuur (Jaargang 23.4, oktober 2022)
- *Vernieuwende structuren van lokale oudereraden*. Dossier ‘Ouderenraden heruitgevonden’. Bilzen. (Jaargang 23.4, oktober 2022)
- *Nieuwe vorming: Ouderen verkiezen inspraak in 2024* (Jaargang 23.4, oktober 2022)
- *Inspraak van oudereraden in coronatijden*. Hoe tevreden zijn lokale oudereraden over de aangeboden ondersteuning? (Jaargang 24.1, januari 2023)
- *Vernieuwende structuren van lokale oudereraden*. Dossier ‘Ouderenraden heruitgevonden’. Arendonk. (Jaargang 24.1, januari 2023)
- *Terugblik: Labo ouderenbeleid stimuleert eenzaamheidsprojecten*. (Jaargang 24.1, januari 2023)
- *Heb je de vorming ‘Ouderen verkiezen inspraak in 2024’ al aangevraagd* (Jaargang 24.1, januari 2023)
- *Vernieuwende structuren van lokale oudereraden*. Dossier ‘Ouderenraden heruitgevonden’. Bierbeek. (Jaargang 24.2, april 2023)
- *Ouderen verkiezen inspraak in 2024*. Trainer Lieve trapt nieuwe vorming over de verkiezingen op gang. (Jaargang 24.2, april 2023)

- *Nieuw Labo Ouderenbeleid*. Aan de slag met het thema wonen. (Jaargang 24.3, juli 2023)
- *Dossier ouderenraden wisselen uit*. “Ik weet dat onze raad goed bezig is, maar toch willen we blijven verbeteren”. (Jaargang 24.3, juli 2023)
- *In gesprek met de Leuvense senioreninspecteurs*. “Door ons laagdrempelig op te stellen spreken ouderen ons makkelijk aan.” (Jaargang 24.3, juli 2023)
- *Vernieuwende structuren van lokale ouderenraden*. Dossier ‘Ouderenraden heruitgevonden’. Laakdal. (Jaargang 24.3, juli 2023)

Elektronische nieuwsbrief

Via de nieuwsbrief van de Vlaamse Ouderenraad werden de vormingen en de Labo’s aangekondigd. Daarnaast kregen diverse nieuwe artikels ‘in de kijker’ op ouderenraden.be een vermelding in de nieuwsbrief, wat extra aandacht genereerde voor de content op deze website.

© Laurane Berkein

1.3. Onderzoek

De barometer lokale ouderenraden

Met de barometer brengt Vlaamse Ouderenraad · Lokaal de noden en evolutie van de werking van lokale ouderenraden in kaart over heel Vlaanderen. De resultaten geven een aantal trends weer die aangeven welke ondersteuningsmogelijkheden lokale ouderenraden verkiezen. Vlaamse Ouderenraad · Lokaal speelt hierop in.

Voor de vijfde keer verspreidden we deze bevraging naar de voorzitters van de ouderenraden en de voorzitters van de regionale ouderenoverlegplatformen. De resultaten geven de bevindingen weer van **167 lokale ouderenraden**, wat een merkbaar hoge respons is in vergelijking met de voorgaande jaren.

Aan de hand van drie artikels duikten we in de resultaten.

- **Hoe beleefden lokale ouderenraden de pandemie?**

De pandemie had een voelbaar effect op ouderenraden. Desondanks slaagden veel ouderenraden erin om creatief aan de slag te gaan en nieuwe initiatieven te blijven organiseren. Veel ouderenraden gaven nog steeds adviezen en signalen aan het lokaal bestuur. Maar vrijwilligers stootten ook op barrières, en soms vielen ambtenaren uit. Je leest er meer over [in dit artikel](#).

- **Hoe beïnvloeden lokale ouderenraden hun lokaal bestuur?**

Deden ouderenraden aan beleidsbeïnvloeding tijdens de pandemie? En werd er voldoende overlegd tussen ouderenraden en hun burgemeester of schepen? De antwoorden op die vragen [vind je hier](#).

- **Hoe tevreden zijn lokale ouderenraden over de aangeboden ondersteuning?**

De Vlaamse Ouderenraad reikt heel wat informatie, inspiratie en ondersteuning aan voor ouderen die actief zijn in lokale ouderenraden. Maar hoe tevreden zijn ouderenraden over die ondersteuning? En zijn ouderenraden tevreden met de regionale uitwisseling, of met de input van de lokale ambtenaar? Je komt het te weten [in dit artikel](#).

Bovendien zorgden we voor een extraatje. Per provincie en per RPO zoomden we in op de resultaten. Zo kunnen RPO's en ouderenraden er nog beter mee aan de slag! Je vindt het volledige rapport [hier](#). Onderaan het barometerrapport zitten in de bijlagen de specifieke resultaten per RPO verwerkt.

1.4. Labo Ouderenbeleid

Een goede wisselwerking tussen lokale ouderenraden, lokale ambtenaren ouderenbeleid en schepenen voor ouderen heeft onmiskenbaar een positieve invloed op de kwaliteit van het lokaal ouderenbeleid. Tegelijk merken we dat de wederzijdse verwachtingen tussen die drie partners soms uiteenlopen, of dat ze anders tegen bepaalde aspecten van beleidsparticipatie aankijken. Daar willen we constructief mee aan de slag. Samen met VVSG brengen we de drie kernactoren samen voor ervaringsuitwisseling, waarbij de professoren en medewerkers van de Belgian Ageing Studies (VUB) de nodige wetenschappelijke onderbouwing aanreiken. Dit concept lanceerden we onder de term: Labo ouderenbeleid.

Het centraal thema van de Labo's is '**bouwen aan zorgzame buurten**'. We startten met een verkennende sessie rond zorgzame buurten om de uitdagingen, kansen, barrières te captureren die lokale besturen en ouderenraden zien bij het uitdenken en opzetten van initiatieven rond zorgzame buurten. Op basis van de verkennende Labo sessies werden de thema's voor de volgende sessies bepaald.

Opzet

Tijdens de labo's zetten we voornamelijk in op gesprekstafels (uitwisselingsmomenten waarbij open vragen gesteld worden), inhoudelijke input door de VUB, netwerkmomenten en getuigenissen van hoe het er in de gemeentes aan toe gaat op vlak van zorgzame buurten. Vlaamse Ouderenraad en VVSG leidden het geheel in goede banen.

Er vonden 4 nieuwe Labo's Ouderenbeleidsparticipatie plaats over twee thema's. We organiseerden de Labo's op centraal gelegen locaties:

- Labo 1 (2x) **Eenzaamheid**: 20/10/22 in Gent - 27/10/22 in Leuven
- Labo 2 (2x) **Wonen**: 18/04/23 in Leuven - 20/04/23 in Gent

Over deze labo's heen bereikten we **108 deelnemers**.

We blikten via een artikel in Actueel en op ouderenraden.be terug op de Labo's. De terugblik van het Labo Ouderenbeleid over eenzaamheid vind je [hier](#). We maakten ook [een dossier met goede praktijken rond eenzaamheid](#) naar aanleiding van het Labo. Een terugblik van het labo, dat inzette op wonen vind je [hier](#).

In het voorjaar 2024 organiseren we opnieuw een labo op twee locaties, met de **focus op alternatieve woonvormen voor ouderen**. Daarmee bouwt het voort op het eerdere labo rond wonen in het voorjaar van 2023.

Enkele sfeerbeelden van de Labo's:

© Laurane Berkein

2. Interne werking

2.1. Coördinatie Vlaamse Ouderenraad · Lokaal en opvolging

Personeel Vlaamse Ouderenraad · Lokaal

Nadia Denayer en Laurane Berkein werken beiden deeltijds in duo-rol voor Vlaamse Ouderenraad · Lokaal.

Commissie Lokale Ouderenbeleidsparticipatie

De Commissie Lokale Ouderenbeleidsparticipatie:

- dient als klankbord voor overleg tussen alle relevante partijen in kader van de ondersteuning van de lokale ouderenbeleidsparticipatie, met name de erkende partnerorganisaties, de ISO's en de ouderenverenigingen.
- staat in voor de inhoudelijke opvolging en voorbereiding van adviezen rond beleid en trends die rechtstreeks verband houden met de lokale ouderenbeleidsparticipatie: o.a. het decreet lokaal bestuur, het decreet lokaal sociaal beleid, de verkiezingsparticipatie van ouderen met zorgnoden, initiatieven rond alternatieve vormen van lokale beleidsparticipatie, ...

De Commissie Lokale Ouderenbeleidsparticipatie kwam samen op 06/10/2022, 08/12/2022, 09/03/2023 en 04/05/2023. Op de agenda van dit werkjaar stonden de aanloop naar de lokale verkiezingen van 2024 centraal:

- Traject Vlaamse Ouderenraad lokale verkiezingen 2024: afstemming trefdagen, Labo's, brochure, studiedagen ...
- Opvolging en evaluatie vorming 'Ouderen verkiezen inspraak in 2024' (zowel op commissie als via werkgroep)
- Brochure lokale ouderenbeleidsparticipatie:
 - o Visievorming
 - o Selectie voorbeelden
 - o Toelichting werking van enkele ouderenraden die vernieuwend werken (seniorenraad district Antwerpen, Oostende, Bilzen)
- Toelichting campagne 2024 'Ieders stem telt' en onderzoek van beweging.net 'Naar een duurzaam kader voor burgerparticipatie in beleidsadvies.'

Strategisch overleg

In het kader van de ondersteuning van de lokale ouderenbeleidsparticipatie is er een periodiek strategisch overleg tussen het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, de Vlaamse Ouderenraad, en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Dit overleg vond plaats op 28/11/22 en op 20/03/23.

2.2. Vrijwilligerswerking

De vrijwilligers die de Vlaamse Ouderenraad engageert spelen een essentiële rol in het vormingsprogramma. Doorgaans gaat het om ouderen met ervaring in het lokale ouderenbeleid en/of de beleidsparticipatie van ouderen.

De vrijwilligers worden **actief begeleid en opgevolgd**. Nieuw dit werkjaar is dat ze ook betrokken werden bij de opmaak van de vorming via de werkgroep, waardoor ze ook invloed hadden op hoe de nieuwe vorming er zou uitzien. Voorts werd begin januari een opleidingsdag voor hen georganiseerd. Tijdens de vormingsmomenten werden ze actief opgevolgd door een regionaal medewerker ouderenbeleidsparticipatie. En nadat de vormingen afgerond waren hielden we een evaluatie-en terugkomentmoment om zo vinger aan de pols te houden met hun ervaringen.

Voor de vormingsmomenten konden we beroep doen op 7 actieve vrijwilligers. Onze vrijwilligerspoule is groter, maar we merken dat vele vrijwilligers hun werk (tijdelijk) on hold zetten omwille van persoonlijke redenen. Het werd dit werkjaar minder evident om voor elke opdracht een vrijwilliger te vinden. Daarom zullen we tijdens **het komende werkjaar vrijwilligers werven om onze trainerspoule te versterken**. De huidige vorminggevers zullen ambassadeur zijn om nieuwe vrijwilligers te werven via een filmpje waarin ze vertellen hoe ze het vrijwilligerswerk ervaren.

3. Conclusie

Vlaamse Ouderenraad · Lokaal heeft zijn achtste werkjaar (september 2022 – augustus 2023) achter de rug.

Dit werkjaar rolden we de vorming ‘Ouderen verkiezen inspraak in 2024’ uit, we werkten onze communicatiekanalen verder uit, en hielden met de barometer vinger aan de pols bij lokale ouderenraden. Verder groeiden de Labo’s Ouderenbeleid, en troffen we de voorbereidingen voor onze volgende brochure over lokale ouderenbeleidsparticipatie.

3.1. Resultaatsgebieden

In het concept van de leeftijdsvriendelijke gemeente staat de inspraak en participatie van ouderen centraal. Via Vlaamse Ouderenraad · Lokaal willen we ouderen stimuleren om te participeren aan het beleid in hun gemeente, en hen daarbij de nodige ondersteuning bieden. Concreet wilden we:

- de **participatie** van ouderen aan het lokale ouderenbeleid bevorderen
- een gedragen **visie** op de betrokkenheid van ouderen bij het lokale ouderenbeleid ontwikkelen
- **vormingen**, methodieken en werkinstrumenten ontwikkelen en aanbieden die de participatie van ouderen aan het beleid ondersteunen
- de **werking** van de lokale ouderenraden versterken
- de **uitwisseling en samenwerking** rond initiatieven en praktijkvoorbeelden op vlak van ouderenbeleidsparticipatie bevorderen
- aanzetten tot **initiatieven en acties** die de inspraak van ouderen in het beleid versterken

3.2. Indicatoren beheersovereenkomst 2020 - 2025

De vorming “Ouderen verkiezen inspraak in 2024” inspireerde meer dan 500 leden van RPO’s en verenigingen om zich voor te bereiden op de lokale verkiezingen 2024. **Aan de 31 vormingsmomenten namen 506 mensen deel**. We zorgden ook voor heel wat lectuur voor en door lokale ouderenraden. De website ouderenraden.be kreeg er **40 nieuwe artikels ‘in de kijker’** bij, en ook **32 nieuwe sterke praktijken** werden aan de inspiratiedatabank toegevoegd. Ook de Labo’s Ouderenbeleid waren telkens een succes.

Als we de uitvoering van het programma toetsen aan de concrete indicatoren die de Vlaamse Ouderenraad vooropstelt zien we volgend resultaat:

- Indicator: de barometer wordt tweejaarlijks verspreid onder alle lokale ouderenadviesraden (en onder de aandacht gebracht van de lokale ambtenaren en schepenen voor ouderenbeleid. De vzw Vlaamse Ouderenraad streeft naar een responsgraad van 60%;
- Er namen **167 lokale ouderenraden** deel aan onze barometerbevraging, waardoor we ons streefcijfer van 60% voor de bevraging behaalden. De respons was ook groter dan vorige keren.
- Indicator: voor het train-de-trainer programma zijn op elk moment minstens 20 trainers beschikbaar, waarbij een evenwichtige geografische spreiding van de trainers in elke provincie wordt nagestreefd;
- Momenteel hebben we **7 actieve vorminggevers**. Onze vrijwilligerspoule is groter, maar we merken dat veel vrijwilligers hun werk (tijdelijk) on hold zetten omwille van persoonlijke redenen. Het werd dit werkjaar minder evident om voor elke opdracht een vrijwilliger te vinden. Daarom zullen we tijdens het komende werkjaar vrijwilligers werven om onze trainerspoule te versterken.
- Indicator: jaarlijks worden vormingen voor RPO's en ouderenverenigingen georganiseerd (offline of online) met een totale participatie van minstens 400 deelnemers;
- Er werden 31 vormingsmomenten georganiseerd van de nieuwe vorming 'Ouderen kiezen inspraak in 2024'. De vormingsmomenten brachten ons **506 geïnteresseerde deelnemers**.
- Indicator: een jaarlijks bereik van 15 000 bezoekers voor het digitale platform;
- Tussen september 2022 en augustus 2023 kende ouderenraden.be in totaal **25113 unieke bezoekers**. Dit zijn **8577 bezoekers meer dan vorig jaar**. Steeds meer ouderenraden en lokale besturen vinden hun weg naar de website.
- Indicator: er vinden minstens 4 uitwisselingssessies plaats, waarvan elke sessie tweemaal wordt ingericht op verschillende locaties. Per uitwisselingssessie is er een deelname van minstens 10 verschillende gemeenten.
- Er vonden vorig werkjaar reeds twee Labo's Ouderenbeleid plaats, die elk op twee locaties georganiseerd werden. Dit werkjaar vonden er opnieuw twee Labo's plaats, over 'Eenzaamheid' en 'Wonen'. In totaal namen een **108 personen** deel aan de uitwisselingssessies. Bij elke sessie waren er minstens 10 gemeenten die deelnamen.
- Indicator: De speerpunten van het Vlaams ouderenbeleidsplan zijn terug te vinden in de uitrol van het programma;
- De Labo's Ouderenbeleid i.s.m. VVSG en VUB rond zorgzame buurten sluiten dan aan op de doelstelling om eenzaamheid tegen te gaan en kwaliteitsvolle zorg en ondersteuning voor wie

kwetsbaar is mogelijk te maken. Ook de artikels 'in de kijker' raken verschillende thema's uit het Vlaams Ouderenbeleidsplan aan.

- Indicator: er wordt een gemotiveerde rapportering opgesteld over de wijze waarop de vzw Vlaamse Ouderenraad binnen de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap deze indicatoren heeft gerealiseerd in het tweetalig gebied-Brussel-Hoofdstad.

→ Er werd een lid-deskundige, wonende in het Brussel Hoofdstedelijk gewest, opgenomen in het bestuur van de Vlaamse Ouderenraad. Ze is geëngageerd binnen het Brussels Ouderenplatform en de Brusselse lokale dienstencentra. Zo wordt de Brusselse ouderenbeleidsparticipatie opgevolgd binnen onze werking.

3.3. Financieel verslag

We sloten het werkjaar 2022 - 2023 af met een tekort van €9035,20. De gedetailleerde resultatenrekening vind je als bijlage.

4. Bijlagen

Bijlage 1: Financieel jaarverslag – resultatenrekening analytische boekhouding

